

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Курғанов Зоҳид Дехканович тахти унвони «Таҳқиқи муқоисавӣ-таъриҳии унсурҳои ёвари сервазифаи осори садаҳои X-XIII бо даврони муосир» барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таъриҳӣ, қиёсӣ ва муқобилавӣ)

Пас аз ба даст овардани истиқлоли миллӣ дар забоншиносии тоҷик қорҳои мондагоре ба анҷом расонида шуд, ки чунин тадқиқот ба масоили гуногуни овошиносӣ, вожашиносӣ, сарфу наҳв ва ғ. рабт дорад. Бо вучуди ин қомебиҳо, баъзе муаммоҳое ба назар мерасанд, ки ниёз ба паҷуҳиши қиддианд. Маҳз диссертатсияи Курғанов Зоҳид Дехканович барои қушодани яке аз масъалаҳои муҳимми забоншиносии тоҷик – таҳқиқи муқоисавӣ-таъриҳии унсурҳои ёвари сервазифаи осори садаҳои X-XIII бо даврони муосир пайванд гирифта, қиҳати ошқор қардани таъриҳу таҳаввул ва вазифаи чунин захираҳои сарфию наҳвии забон мусоидат қардааст.

Диссертант дар **муқаддимаи диссертатсия** аз хусуси то ҳол ба доираи таҳлил нақашидани мавзуи интоҳобқардааш ёдовар шуда, тадқиқотҳои ба мавзӯ алоқамандро шарҳу тавзеҳ додааст. Ҷамчунин дар ин баҳши рисола оид ба мубрамии мавзуи таҳқиқ, тавсифи умумии таҳқиқ, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳаммияти назарӣ ва амалии таҳқиқ ва ғ. маълумот дода шудааст.

Унвони **боби якуми рисолаи мавриди тақриз «Аз таъриҳи тадқиқи ҳиссаҳои ёвари нутқ»** буда, диссертант бар он кӯшидааст, то паҷуҳишҳои ба масъалаи пешояндҳо, пайвандакҳо ва ҳиссачаҳоро, ки забоншиносон дар монографияву мақолоти қудогонаи худ тавачҷух зоҳир қардаанд, мавриди тадқиқ қарор диҳад.

Номи **боби дууми диссертатсия** мухтасс ба «Таҳаввули вазифаи ҳиссаҳои ёвари нутқ дар даврони бостон ва миёна» буда, Курғанов Зоҳид Дехканович кӯшиш қардааст, ки оид ба таҳаввулу тағайҷори ҳиссаҳои ёвари нутқ (дар мисоли пешояндҳову пайвандакҳо) маълумоти муфассали илмиро пешкаш намояд. Қустуҷӯ ва хулосаҳои баровардаи диссертант басо қолиб буда, арзиши баланди илмиро соҳиб мебошанд.

Дар **боби сеюми диссертатсия**, ки «Усулҳои истифодаи ғайримаъмули пешояндҳову пасояндҳо дар осори садаҳои X-XIII ва даврони муосир» мебошад, диссертант оид ба пешояндҳои аслии содаи «аз / зи», «ба / бад», «аз / зи», «бар / абар», «бо / обо», «андар / дар», ки ба вазифаи якдигар дар заминаи осори манзуму мансури осори садаҳои X-XIII ва даврони муосир мавриди қорбасти суҳанварон қарор гирифтаанд, тавачҷух

кардааст. Ҳамчунин дар ин боб доир ба корбурди пешояндҳо ба вазифаи пайвандакҳои пайваस्तкунандаву тобеъкунанда ва бандаки изофӣ, вижагиҳои пешояндҳои номии изофӣ ва таркибии номии изофӣ, ба ивази бандаки изофӣ истифода шудани пасоянди «-ро» маълумоти арзишманд дода шудааст.

Муаллиф дар боби чоруми диссертатсия - «Усулҳои истифодаи ғайримаъмули пайвандакҳо дар осори садаҳои X-XIII ва даврони муосир» - оид ба пайвандакҳои пайваस्तкунандаи «ва», «-у» («-ю», «-ву»), «чи», «ё», «аммо» ва тобеъкунандаи «ки», «агар», «чун / чу», «то», ки ба вазифаҳои ғайримаъмулии худ дар осори садаҳои X-XIII ва даврони муосир дар гардиш қарор доштанд, ахбори илмии ҷолиби таваҷҷуҳро арза доштааст. Ҳамчунин пайвандакҳо, ки дар даврони мавриди назар ба вазифаи ҳиссаҷаҳо омадаанд, низ аз назари диссертант дур намондаанд.

Курғанов З.Д. дар боби панҷуми диссертатсияш - «Мавридҳои хосаи истифодаи ҳиссаҳои ёвари нутқ дар осори садаҳои X-XIII ва даврони муосир» - маълумотеро доир ба ҳазфи унсурҳои ёвари сервазифа (ба мисли «бар», «ба», «дар») матраҳ карда, ҳамзамон таваҷҷуҳи худро ба ҳиссаҳои ёваре равон сохтааст, ки бунёди онҳоро калимаҳои соматикӣ ташкил кардаанд. Дар боби мавриди назар муаммои қолабҳои пешояндиву пасояндии забон ва робитаи унсурҳои ёвари нутқ бо гӯйишҳои забони тоҷикӣ низ ҳаллу фасл шудааст.

Диссертант бардоштҳояшро дар қисмати хулосаи диссертатсия ба таври муфассал баён кардааст, ки қобили қабул аст.

Мушоҳидаи диссертатсия, ки фарогири муҳассаноти зиёд аст, баъзе норасоӣҳои ҷузъӣ низ дорад:

1. Дар автореферат баъзе ғалатҳои имлоӣ (с.16, 29) мушоҳида шуд.
2. Муттаҳид кардани банди 7 ва 8-уми хулосаи диссертатсия аз манфиат холи нест.

Норасоӣҳои мазкур ҳаргиз қимати рисоларо кам намеkunанд.

Ҳамин тариқ, диссертатсияи илмии Курғанов Зохид Дехканович дар мавзуи «Таҳқиқи муқоисавӣ-таърихӣи унсурҳои ёвари сервазифаи осори садаҳои X-XIII бо даврони муосир» кори илмӣ-таҳқиқӣ анҷомёфта ба ҳисоб меравад. Мақолаҳои дар саҳифаҳои маҷаллаҳои тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон (17 адад) ва маҷмуаҳои дигари илмӣ ба нашр расонидаи Курғанов З.Д. мазмуни кори имлияшро пурра инъикос мекунанд.

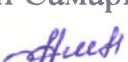
Рисолаи илмии Курғанов З.Д. бо ихтисоси илмии интиҳобнамудаи муаллиф мувофиқат менамояд. Мавзуи диссертатсия ва мазмуну муҳтавои он ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқӣ, ки дар шиносномаи ихтисоси илмии дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси 10.02.00 –

Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, киёсӣ ва муқобилавӣ) муқаррар шудаанд, пурра мувофиқат мекунад.

Ба ин тарик, диссертатсияи Курғанов Зоҳид Дехканович «Таҳқиқи муқоисавӣ-таърихии унсурҳои ёвари сервизиҳои осори садаҳои X-XIII бо даврони муосир» ба талаботи бандҳои 31-35-уми Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021-ум таҳти №267-ум тасдиқ шудааст, инчунин талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори илмҳои филологӣ аз рӯи ихтисоси 10.02.00 – Забоншиносӣ (10.02.20 – Забоншиносии муқоисавӣ-таърихӣ, киёсӣ ва муқобилавӣ) мебошад.

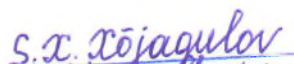
Муқарризон:

доктори илмҳои филологӣ, мудири
кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои
шарқи хориҷии Донишгоҳи давлатии
Самарқанд ба номи Шароф Рашидов С.Х. Хучакулов

доктори илмҳои филологӣ оид ба фалсафа (PhD),
дотсенти кафедраи филологияи тоҷик ва забонҳои
шарқи хориҷии Донишгоҳи давлатии Самарқанд
ба номи Шароф Рашидов Г.М. Адашуллоева

«Имзои Хучакулов Сирочиддин Холмаҳматович
ва Адашуллоева Гулноза Муҳайбиновнаро тасдиқ мекунам».

Сардори раёсати кадрҳои
Донишгоҳи давлатии Самарқанд
ба номи Шароф Рашидов

tasdiqlayman
Sharof Rashidov nomidagi
SamDU kadrlar bo'limi boshlig'i

Маълумот барои тамос:

Суроға: 140332, Ҷумҳурии Ўзбекистон,
ноҳияи Самарқанд, Янги ҳаёт-2, хонадони 99.
Почтаи электронӣ: sirojiddinxodjaqulov1976@gmail.com
gulnozaadasulloeva@gmail.com
Тел.: (+998) 91-536-74-88; (+998) 97-922-14-07
«10» апрели соли 2024.